

ชัชชายีเกียรติ : คุณหญิงเกียรติ กับ ความงามครั้งสุดท้าย

Chuichai Keerati : Khun Ying Keerati and Her Last Beauty

คณพศ วิรัตน์ชัย

วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาทัศนศิลป์และการออกแบบ

คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

บทคัดย่อ

ชัชชายีเกียรติ : คุณหญิงเกียรติกับความงามครั้งสุดท้าย เป็นผลงานวิจัยเชิงสร้างสรรค์จากวรรณกรรมเรื่อง ช้างหลังภาพ โดย ศรีบูรพา เป็นการผสมผสานระหว่างนาฏศิลป์ไทย ภาษาวรรณกรรม ศิลปะการจัดวางด้วยวิธีการตัดเย็บ และวีดีโออาร์ต ถ่ายทอดเรื่องราวออกมาในรูปแบบการสร้างสรรค์และการตัดเย็บเสื้อผ้า งานศิลปะการจัดวาง ที่มีการใช้เทคนิควีดีโออาร์ตในการเล่าเรื่องราวในช่วงเวลาดังกล่าว

ผลงานนี้นำเสนอแนวคิดเรื่องการแปรเปลี่ยนร่างกายของคุณหญิงสาวที่กำลังป่วยและทชุดโหมมให้เกิดความงดงาม โดยนำเสนอเหตุการณ์ 3 ช่วงเวลา คือ 1. ช่วงป่วยหนักใกล้เสียชีวิต เล่าเรื่องความรักของคุณหญิงเกียรติหญิงผู้สูงศักดิ์และนพพรชายหนุ่มที่หลงรักกันตอนเดินทางไปญี่ปุ่นกับสามี เน้นไปที่เรื่องของจดหมายที่คุณหญิงเกียรติกับนพพรส่งหากันหลังจากคุณหญิงเดินทางกลับมายังเมืองไทย 2. ช่วงแต่งตัวต้อนรับนพพรชายที่ตนรัก กล่าวถึงคุณหญิงเกียรติกับการแต่งตัวให้สวยงามอีกครั้งเพื่อพบชายหนุ่มที่ตนรัก 3. ช่วงแต่งตัวสวยงามรอต้อนรับนพพร ซึ่งคุณหญิงคิดว่าชายคนรักไม่ทราบมาก่อนว่าตนเองนั้นป่วยหนักใกล้สิ้นลมหายใจ

จากแนวคิดข้างต้นผู้สร้างสรรค์นำเสนอด้วยรูปแบบศิลปะการจัดวางโดยกำหนดแนวทางของการจัดวางผลงานและแบ่งส่วนพื้นที่ดังนี้คือ

พื้นที่ส่วนที่ 1 เป็นส่วนนำเสนอข้อความสำคัญในการสร้างชิ้นผลงาน ข้อความจดหมายและข้อมูลนวนิยายเรื่อง ช้างหลังภาพเพื่อเป็นการปูพื้นสำหรับผู้ชมก่อนเข้าชมผลงาน

พื้นที่ส่วนที่ 2 ส่วนของงานเครื่องแต่งกายสตรี โดยแบ่งออกเป็น 2 ชุด ได้แก่ ชุดเครื่องแต่งกายในวีดีโออาร์ตช่วงแรกซึ่งเป็นเล่าเรื่องที่คุณหญิงกล่าวกับน้องสาวให้ช่วยแต่งตัวเพื่อให้งดงามอีกครั้ง และชุดเสื้อคลุมด้านในและเครื่องประดับในช่วงที่สองและสาม ในพื้นที่ส่วนนี้เป็นการให้ผู้ชมเห็นถึงความทุกข์ความอ่อนไหวในจิตใจของคุณหญิงเกียรติ ผ่านการนำเสนอด้วยเทคนิคขดลวดทำเป็นเครื่องประดับและเทคนิคของการตัดเย็บเสื้อผ้าที่ทับซ้อนที่เกิดจากระบวนการนำกระดาษอัดด้วยผ้าขาวและการเดินด้ายด้วยฝีจักรให้เกิดเส้นที่สับสน

พื้นที่ส่วนที่ 3 วิดีโออาร์ต การรำอุยฉายบนชุดกิโมโนแห่งความทุกข์ บอกเล่าเรื่องการแปลงกายของคุณหญิงเกียรติ ผู้สร้างสรรคเลือกใช้กระดาษเป็นวัสดุสำคัญในการสร้างงานเพื่อแสดงถึงความสัมพันธ์ของคนทั้งสอง เพื่อแสดงพลังของความรักของคุณหญิงเกียรติ ซึ่งเป็นบทสรุปและเล่าเรื่องราวตั้งแต่ต้นจนจบของเหตุการณ์ที่สร้างสรรคในครั้งนี้

Abstract

This study entitled “ChuichaiKeerati: Khun Ying Keerati and Her Last Beauty” is a creative research inspired by Sri Burapha’s Behind the Painting. The “ChuichaiKeerati: Khun Ying Keerati and Her Last Beauty” integrates Thai classical dance, language, literature, installation art by means of clothing construction, and video art to creatively express the story through clothing construction and installation art using video art technique.

This work presents the concept of appearance transformation of a woman, Khun Ying Keerati-the heroine of the story, who is being seriously sick and getting closed to death to have a nicer look. Three parts of the story are portrayed: 1) the time when Khun Ying Keerati is getting closed to death (it illustrates her love to Nopporn, the hero of the story, and vice versa in Japan which focuses on the content of the letters they send to each other when Khun Ying Keerati has returned to Thailand but Nopporn is still studying in Japan), 2) the time when Khun Ying Keerati gets dressed to welcome Nopporn (it illustrates how Khun Ying Keerati is dress-up to meet her beloved man when he returns from Japan), and 3) the last dressing up when Khun Ying Keerati is dress-up to welcome Nopporn’s visit in which he does not know that she is getting really closed to her death.

As an installation art work piece, the presentation of this work follows the conventional style in which the presentation area is divided into 3 sections.

Section 1 is the area presenting the content of the letters between Khun Ying Keerati and Nopporn and information related to the novel Behind the Painting. This is to guide and/or to remind the audience the story.

Section 2 is the area presenting the woman’s costume in which it is divided into 2 parts: the costume for Thai classical dance and the inner dress. The first part of the video presentation shows the story when Khun Ying Keerati asks her sister to help her getting dressed. The second is at the time when Khun Ying Keerati is dress-up waiting for Nopporn. The latter reflects the sorrow in Khun Ying Keerati’s mind. Wiring technique is used

to form a female costume for Thai classical dance. This is to reflect that Thai women are stereotyped by society to behave as noble lady. Paper sewn with interlining are used for forming various sizes of cherry blossom flowers, and these flowers are sewn together to form a piece of cloth.

Section 3 is called The Kimono of Sadness. This presents Chui Chai Dance with new lyric and music to portray Khun Ying Keerati's transformation. The video presentation of the dance is shown on the Kimono of Sadness. The Kimono of Sadness is made from paper which also represents the letters between Khun Ying Keerati and Nopporn. Iterative technique is used to represent the power of Khun Ying Keerati's love and it is the conclusion of presentation from the beginning to the end of this creation.

บทนำ

เมื่อกล่าวถึงนางเอกในนวนิยายไทยที่มีทั้งความสง่างาม เสน่ห์ และมีความสูงศักดิ์ที่หลายคนใฝ่หา แต่กลับแสนจะอาภัพในเรื่องของความรักเห็นทีจะหนีไม่พ้น หม่อมราชวงศ์กิริติ จากนวนิยายเรื่อง ช้างหลังภาพผลงานประพันธ์ของ ศรีบูรพาหรือ คุณกุหลาบ สายประดิษฐ์ นักเขียนและนักหนังสือพิมพ์ผู้มีชื่อเสียงบุคคลหนึ่งของเมืองไทย ในเรื่องช้างหลังภาพนั้น ได้เล่าเรื่องถึงเรื่องราวความรักของหม่อมราชวงศ์ กิริติ ผู้หญิงที่ผ่านการสมรสแล้ว มีความงาม มีเสน่ห์สูงศักดิ์ได้เดินทางไปฮันนีมูนที่ประเทศญี่ปุ่น และได้พบกับเด็กหนุ่มนักศึกษาชาวไทย ชื่อ นพพรได้เกิดความรักให้กันและกัน ในขณะที่พักอยู่ที่ประเทศนี้เป็นเวลาสองเดือนหลังจากคุณหญิงเดินทางกลับ ระยะห่างจึงทำให้ชายหนุ่มเริ่มตัดใจขณะที่หญิงสาวยังปักใจยึดมั่น พอพบกันความสัมพันธ์จึงไม่เหมือนเดิม หญิงสาวเป็นฝ่ายสามีเสียและป่วยหนักแต่ยังคงยึดมั่นในรักกับชายหนุ่ม ขณะที่ชายหนุ่มตัดใจจากความรักของคุณหญิง แต่งงานกับหญิงที่ครอบครัวเลือก วันหนึ่งชายหนุ่มทราบข่าวการไม่สบายของคุณหญิงจึงเดินทางมาเยี่ยม จึงได้ทราบความในใจของคุณหญิงที่มีต่อตนเอง หลังจากนั้นเพียงไม่กี่วันคุณหญิงก็เสียชีวิตโดยมีชายหนุ่มนั่งอยู่เคียงข้าง

เรื่องของหม่อมราชวงศ์ กิริติ คนที่ได้อ่านนวนิยายหรือชมภาพยนตร์ที่สร้างมาแล้วถึงสองครั้ง มักจะนึกถึงความอาภัพอัปโชคของสุภาพสตรีสูงศักดิ์วัยกลางคนที่มีความงามสง่าเพียบพร้อมไปทุกด้าน แต่กลับต้องมาพบรักครั้งแรกกับชายหนุ่มที่อายุน้อยกว่า หลังจากที่คุณหญิงนั้นแต่งงานแล้วกับชายผู้สูงวัย สุดท้ายก็มิได้สมหวังเพราะตนเองยังยึดมั่นในรักแต่ชายหนุ่มผู้นั้นกลับเปลี่ยนความรู้สึกไปในทิศทางอื่น คือ มองคุณหญิงกิริติเป็นดังเช่นมิตรสูงอายุที่แสนดี และกว่าชายหนุ่มผู้นั้นจะเข้าใจความรู้สึกที่แท้จริงก็เหลือเวลาไม่นาน คุณหญิงได้จากไปอย่างไม่มีวันได้หวนกลับมา หลายประโยคในนวนิยาย บ่งบอกถึงความรู้สึกที่แสนเจ็บปวดภายในของคุณหญิงกิริติ

หลายประโยคบงบอกความในใจที่อยากเปิดเผยออกไปแต่ไม่สามารถพูดอย่างตรงไปตรงมาได้ แต่มีประโยคหนึ่งในนวนิยายเรื่องนี้ที่ผู้สร้างสรรค์ประทับใจเป็นอย่างยิ่ง คือ ประโยคที่คุณหญิงกิริติ กล่าวกับน้ำสาวและน้องสาวของตนในวันที่นพพรชายอันเป็นที่รักมาเยี่ยมเยือนเธอในตอนที่เราเจ็บหนักใกล้ตาย โดยศรีบูรพา (2554) เขียนไว้ว่า

เป็นการจำเป็นมากที่ฉันจะต้องแต่งตัวอย่างสะสวยเพื่อรับรองมิตรที่รักของฉัน สุธารจงช่วยแต่งตัวให้พี่ เธอหันไปพูดกับน้องสาวเธอ แต่งอย่างดีที่สุดตามที่เธอทราบแล้วว่าพี่พอใจอย่างไร แต่งผมให้พี่ใหม่ และทาร์มมีปากตามแบบของพี่ แล้วไปชนเสื้องามๆ ในตู้มาให้เลือกดู สุธาร จงช่วยชุบความงามอีกครั้งหนึ่งก่อนที่พี่จะตาย เมื่อพูดจบ ส่วนหลังจากประโยคนี้ ในนวนิยายก็ตัดไป ช่วงที่น้ำสาวของคุณหญิงได้นำความไปกล่าวให้นพพร รอคุนหญิงแต่งตัวสักช่วงเวลา จากนั้นคุณหญิงก็ได้ให้นพพรชายหนุ่มที่คุณหญิงมีใจรักเข้าพบในลักษณะของหญิงที่ดังงามคนเก่าดั่งกับว่าคุณหญิงเองมิได้เจ็บป่วย

ประโยคดังกล่าวนี้ ทำให้นึกถึงว่า ถ้าผู้สร้างสรรค์นั้นเป็นคุณหญิงกิริติแล้วมองความคิดตัวเราเป็นอย่างไร ผู้สร้างสรรค์มองว่าคุณหญิงกิริติเป็นหญิงไทยยุคเก่าที่ยังนิยมละครแบบไทย ดั่งเช่น โขน ละครไทย อันเป็นเพราะตัวคุณหญิงถูกเลี้ยงแบบโบราณเรียนหนังสือภายในบ้านและถึงแม้จะได้รับข่าวสารแบบสมัยนิยมจากนิตยสารต่างประเทศของครูสอนภาษาก็ตาม หลายครั้งผู้สร้างสรรค์ได้พบว่า คนหลายคนมักแทนตัวเองยามเกิดประสบปัญหาต่างๆ เป็นดั่งตัวละครในโทรทัศน์บ้าง ภาพยนตร์บ้าง หนังสือบ้าง ตัวคุณเองถ้าจะมองแบบละครบ้างคุณหญิงคงแทนตัวเองเป็นตัวละครแบบไทยแบบวรรณคดีไทย ที่มี ความงามตามอุดมคติ ถ้านำคุณหญิงกิริติมานำเสนอแบบไทยจะเป็นเช่นไร ผู้สร้างสรรค์จึงต้องการนำประโยคที่ผู้สร้างสรรค์สนใจข้างต้นนำเสนอรูปแบบเป็นนาฏศิลป์ไทยในแบบฉบับละครไทยด้วยกระบวนการรำเดี่ยวประเภท อุยฉาย เพราะในกระบวนการรำเดี่ยวที่มีความยากยิ่งในการนำเสนอ เพราะการรำอุยฉายจะใช้นักแสดงที่ผ่านการฝึกฝนมาเป็นอย่างดี อีกทั้งยังเป็นผู้ที่เข้าใจในความเป็นละครอีกด้วย ประกอบกับการรำอุยฉาย เป็นการรำประเภทชมโฉม อดโฉม ของนางในวรรณคดีไทย อีกอย่างหนึ่ง คือ ในประโยคที่ผู้สร้างสรรค์สนใจก็เป็นประโยคที่สอดคล้องกับกระบวนการรำเดี่ยวประเภทอุยฉายนี้ คือ ในประโยคกล่าวถึงการแต่งตัวที่เปลี่ยนแปลงทางที่ดังงาม ขณะเดียวกัน เหตุการณ์หลังประโยคนี้ ได้สร้างความประหลาดใจให้แก่ชายอันเป็นที่รักได้เห็นถึงความดังงามของหญิงที่ตนเคยรักมากแม้กระทั่งป่วยใกล้ตายเพียงนี้ยังมีความดังงามเหมือนมิได้เป็นอะไร ผู้สร้างสรรค์เองก็มีความต้องการสร้างงานวีดีโออาร์ตที่มุ่งให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของคุณหญิงกิริติผู้เคยดังงามที่กลับป่วยด้วยโรคที่กำลังรุมเร้าและหมัดกำลังใจในการมีชีวิตอยู่ กลายกลับเป็นสาวสวยซึ่งมิได้ป่วยใช้ดั้งเดิม ด้วยความหวังอันน้อยนิดอย่างมีจุดมุ่งหมายว่าชายอันเป็นที่รักจะยังคงประทับใจในความงามของตนแม้จะเป็นช่วงเวลาสุดท้ายในชีวิตของตนเองก็ตาม

ด้วยเหตุนี้ ผู้สร้างสรรค์สนใจในการเปลี่ยนแปลงครั้งนี้ของหม่อมราชวงศ์ กิริติ จึงต้องการ

สร้างภาพสะท้อนความรู้สึกในมุมมองของตนเองหลังจากได้สัมผัสนวนิยายเรื่องนี้หลายครั้งหลายหน โดยที่ผู้สร้างสรรค์จะเน้นไปในส่วนในช่วงเวลาที่เกิดขึ้นในประโยคดังกล่าว โดยมองเห็นว่างานที่ตนเองสนใจนั้นเป็นเรื่องของนวนิยายที่มีการดำเนินเรื่องที่สวยงาม และผู้สร้างสรรค์มีความสนใจในงานที่มีการใช้สื่อหลายประเภทในการสร้างผลงาน โดยผู้สร้างสรรค์จะนำเสนอผลงานในรูปแบบทางทัศนศิลป์ประเภทศิลปะการติดตั้ง (Installation Art) โดยจะเล่าเรื่องสามช่วงเวลา คือ ช่วงแรก ช่วงป่วยหนักด้วยโรคและความทุกข์จากการสิ้นหวังในรัก ช่วงที่สอง คือ ช่วงที่แต่งตั้งจากคนป่วยเป็นหม่อมราชวงศ์กิริติ ที่ดงามอีกครั้ง และ ช่วงที่สามหลังจากแต่งตั้งจนกลายเป็นหม่อมราชวงศ์กิริติ ที่ดงาม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อจินตนาการต่อเติมในส่วนที่ขาดหายไปจากวรรณกรรมข้างหลังภาพในบริบทของ ฉุยฉายฉายกิริติ : คุณหญิงกิริติกับความงามครั้งสุดท้ายโดยผู้สร้างสรรค์เป็นผลงานศิลปะการติดตั้ง
2. เพื่อผสมผสาน เชื่อมโยงวิธีการด้านศิลปะ วรรณกรรม ทัศนศิลป์ ดนตรี นาฏศิลป์ ในการสร้างความรู้สึกและทำงานเชื่อมโยงเป็นองค์รวมเดียวกันอย่างมีสุนทรีย์

ขอบเขตของการศึกษา

ในการสร้างสรรค์ผลงาน ฉุยฉายกิริติ : คุณหญิงกิริติกับความงามครั้งสุดท้ายนี้มีขอบเขตการสร้างสรรค์ดังต่อไปนี้

1. ด้านเนื้อหา เรื่องราวมาจากการตีความ จากประโยค “เป็นการจำเป็นมากที่ฉันจะต้องแต่งตั้งอย่างสวยเพื่อรับรองมิตรที่รักของฉัน สุธารจงช่วยแต่งตั้งตัวให้พี่” เธอหันไปพูดกับน้องสาว เธอ “แต่งอย่างดีที่สุดตามที่เธอทราบแล้วว่าพี่พอใจอย่างไร แต่งผมให้พี่ใหม่ และทาริมฝีปากตามแบบของพี่ แล้วไปชนเสื่องามๆในตู้มาให้เลือกดู สุธาร จงช่วยชุบความงามอีกครั้งหนึ่งก่อนที่พี่จะตาย” จากนวนิยาย เรื่อง ข้างหลังภาพ ของ ศรีบูรพา โดยจะแบ่งเป็น 3 ช่วงเวลา คือ ช่วงแรกเป็นข้อความหลักของอาการป่วยหนักด้วยโรคและความทุกข์จากการสิ้นหวังในรัก ช่วงที่สองช่วงแต่งตั้งจากคนป่วยเป็นหม่อมราชวงศ์ กิริติ ที่ดงามอีกครั้ง และ ช่วงที่สามหลังจากแต่งตั้งจนกลายเป็นหม่อมราชวงศ์ กิริติ ที่ดงาม
2. ด้านรูปแบบ เป็นการสร้างสรรค์ผลงานในรูปแบบศิลปะการติดตั้ง (installation) ภายในอาคาร ในรูปแบบนำเสนอผ่านสื่อทัศนศิลป์ต่างๆ โดยผู้ชมมีส่วนร่วมเป็นส่วนหนึ่งของผลงานสร้างสรรค์ชุดนี้ด้วยสัมผัสจากสื่อดังกล่าว
3. ด้านเทคนิค โดยการใช้เทคนิคสื่อผสมร่วมกับสื่อทัศนศิลป์ที่จัดภายในอาคารที่ควบคุมแสง เพื่อนำพาความรู้สึกร่วมไปกับผลงานชุดนี้

- 3.1 ประติมากรรมสื่อผสม ประกอบด้วยหน่วยย่อยต่างๆ ของเครื่องแต่งตัว
- 3.2 วิดีโออาร์ตการแต่งตัวและท่าร่ายรำฉายฉายในบริบทของคุณหญิงกิริติ 2 ชุด
- 3.3 นำเสนอในรูปแบบของศิลปะการจัดวาง(Installation Art) โดยแบ่งเป็น 3 ช่วงเวลา

นิยามศัพท์เฉพาะ

ศิลปะการจัดวาง (Installation Art) หมายถึง ผลงานศิลปะที่มีการใช้วัสดุและเทคนิคหลากหลาย วิธีการในการสื่อสารกับผู้ชม โดยผ่านกระบวนการการวางชิ้นผลงานในลักษณะต่างๆ โดยคำนึงถึงความหมายหรือความต้องการของศิลปิน

วิดีโออาร์ต (Video Art) หมายถึง ศิลปะที่ใช้สื่อภาพเคลื่อนไหวและมีการนำเสนอผ่านเครื่องฉายในระบบต่างๆ

รำเดี่ยว หมายถึง การรำที่มีผู้แสดงเพียงคนเดียว จุดมุ่งหมายในการรำเดี่ยวเพื่อแสดงศิลปะการรำรำ อีกรหัสอดฝีมือในการรำรำ หรือเป็นการแสดงสลับฉากเพื่อรอกการจัดฉากหรือตัวละครอื่นที่ยังแต่งตัวไม่เรียบร้อย การรำเดี่ยวบางครั้งก็เป็นการแสดง “เบิกโรง”

ฉายฉาย (Chu Cha) หมายถึง การรำรำเมื่อตัวละครเกิดความภาคภูมิใจ ที่สามารถแปลงกาย หรือแต่งตัวได้อย่างสวยงาม พระยาอนุমানราชชนได้กล่าวไว้ในหนังสืออธิบายนาฏศิลป์ไทยว่า “การรำฉายฉายเป็นการแสดงภาษานาฏศิลป์ที่มีคุณค่าทางนาฏศิลป์อย่างเลิศ นิยมกันว่าตัวละครสามารถแสดงอารมณ์ความภาคภูมิใจออกมาทางท่ารำได้ดีกว่าที่จะพูดออกมาทางปาก

ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

ฉายฉายเกียรติ : คุณหญิงกิริติ กับ ความงามครั้งสุดท้าย เป็นการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะการจัดวาง จากแรงบันดาลใจในประโยคหนึ่งจากนวนิยายเรื่อง ช้างหลังภาพ ของผู้แต่งศรีบูรพา ในประโยคที่คุณหญิงกิริติ กล่าวไว้ว่า “เป็นการจำเป็นมากที่ฉันจะต้องแต่งตัวอย่างสวยงามเพื่อรับรองมิตรที่รักของฉัน สุธารจงช่วยแต่งตัวให้พี่” เธอหันไปพูดกับน้องสาวเธอ “แต่งอย่างดีที่สุดตามที่เธอทราบแล้วว่าพี่พอใจอย่างไร แต่งผมให้พี่ใหม่ และทาริมฝีปากตามแบบของพี่ แล้วไปชนเสื้องามๆ ในตู้มาให้เลือกดู สุธาร จงช่วยชุบความงามอีกครั้งหนึ่งก่อนที่พี่จะตาย” ในครั้งนี้ผู้สร้างสรรค์ได้ศึกษาจากนวนิยายเรื่องดังกล่าวและวิเคราะห์ จนสามารถรวบรวมและพัฒนาเกิดเป็นผลงานศิลปะสร้างสรรค์เป็นแนวคิดเฉพาะตน โดยการเล่าเรื่องราวในการนำเสนอแบบการรำเดี่ยวที่เรียกว่า ฉายฉาย ซึ่งในทางนาฏศิลป์ หมายถึง การรำรำเมื่อตัวละครเกิดความภาคภูมิใจที่สามารถแปลงกาย หรือแต่งตัวได้อย่างสวยงาม

นวนิยายเรื่อง ช้างหลังภาพ เป็นเรื่องราวของคุณหญิงกิริติ หญิงกลางคนที่ดงามและความสูงศักดิ์จากการสมรสกับชายสูงวัยที่มียศฐาบรรดาศักดิ์ได้พบความรักกับเด็กหนุ่มที่มีอายุน้อยกว่าชื่อ นพพร อันเกิดจากความใกล้ชิดกันในช่วงระยะเวลาหนึ่งขณะไปพักผ่อนที่ประเทศญี่ปุ่น จนกลายเป็นความรักที่มีอุปสรรค ไม่สามารถเป็นจริงได้จนวันที่ห่างกันไป นพพรเริ่มเปลี่ยนความรู้สึกจากคนที่ตนรักเชิงผู้สาวกลายเป็นเพื่อนต่างวัยที่เข้าใจ ในขณะที่คุณหญิงกิริติซึ่งช่วงหลังสามีเสียชีวิต กลับยังคงมีความหวังกับรักครั้งนั้นอย่างรู้ตน จนวันหนึ่งนพพรกลับมาและแต่งงานกับหญิงที่ครอบครัวจัดการให้อย่างเต็มใจ คุณหญิงเริ่มล้มป่วยไม่ดูแลตนเองใกล้สิ้นลมหายใจ นพพรทราบข่าวและได้เดินทางมาเยี่ยมและทราบความในใจของคุณหญิงว่าแท้ที่จริงแล้วคุณหญิงนั้นรักนพพรมากเพียงใด นพพรเฝ้าดูอาการคุณหญิงไม่ห่าง จนหลังจากนั้น 7 วันคุณหญิงก็สิ้นลมหายใจ

การดำเนินงาน

1. การวิเคราะห์ประมวลความคิด

การรวบรวมข้อมูลเบื้องต้น ผู้สร้างสรรคได้ทำการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูล เพื่อประมวลความคิดและนำมาวิเคราะห์สรุปแนวคิดที่ผู้สร้างสรรคประทับใจนำพาสู่การสร้างสรรคผลงานศิลปะในวิทยานิพนธ์เรื่อง อุษยชาติ : คุณหญิงกิริติ กับ ความงามครั้งสุดท้าย จากการที่ผู้สร้างสรรคมีความชื่นชอบในนวนิยายเรื่อง ช้างหลังภาพ ของศรีบูรพา จึงบังเกิดให้ผู้สร้างสรรคนั้นได้พบว่ามีผู้นำนวนิยายเรื่อง ช้างหลังภาพ มาสร้างสรรคในงานศิลปะประเภทภาพยนตร์ถึง 2 ครั้ง และเป็นละครเวทีขนาดใหญ่ อีก 1 ครั้ง และทุกครั้งที่ได้รับผลตอบรับจากผู้ชมเป็นอย่างดี ผู้สร้างสรรคยังพบอีกว่า ช่วงหลังของหนังสือที่อ่านนั้น ยังมีบทวิจารณ์ของผู้คนที่ชื่นชมในบทนวนิยายของศรีบูรพาเรื่องนี้อีกจึงรวบรวมใช้เป็นข้อมูลในการค้นคว้าจากนวนิยายในช่วงเวลาดังกล่าวผู้สร้างสรรควิเคราะห์และเห็นว่า ผู้หญิงคนหนึ่งเมื่อมีความรักไม่ว่าจะอยู่ในสภาพใดๆ ก็แล้วแต่ จะต้องทำให้ตัวเองดูสวยเสมอ ต่อหน้าชายหนุ่มที่ตนเองหลงรัก ผู้สร้างสรรคมีความสนใจเกี่ยวกับความงามทางด้านนาฏศิลป์ไทย จึงบังเกิดความคิดที่จะสร้างผลงานสร้างสรรคชุดนี้ ด้วยการเปลี่ยนภาพของเรื่องใหม่ให้กลายเป็นงานในลักษณะละครแบบนาฏศิลป์ไทย ดังนั้นผู้สร้างสรรคจึงได้นำเสนอแนวคิดในรูปแบบที่แปรเปลี่ยนร่างกายของหญิงสาวที่กำลังป่วยและทรุดโทรมให้เกิดความงาม ด้วยการนำเสนอการแปรเปลี่ยนรูปร่างนั้นในท่ารำของอุษยชาติ ซึ่งอุษยชาติเป็นท่ารำของหญิงสาวที่มีความงามเพื่อดึงดูดเพศตรงข้าม นำเสนอด้วยรูปแบบของรูปทรงเสื้อผ้าสตรีที่งดงาม ในรูปแบบของศิลปะการจัดวาง (Installation Art)และใช้วิดีโออาร์ตร่วมนำเสนอในช่วงการรำอุษยชาติลงในผลงานวิทยานิพนธ์ชุดนี้

2. การนำเสนอผลงานสร้างสรรค

การนำเสนอผลงานที่ได้สร้างสรรคในวิทยานิพนธ์นี้เป็นการนำเสนอผลงานศิลปะด้วย

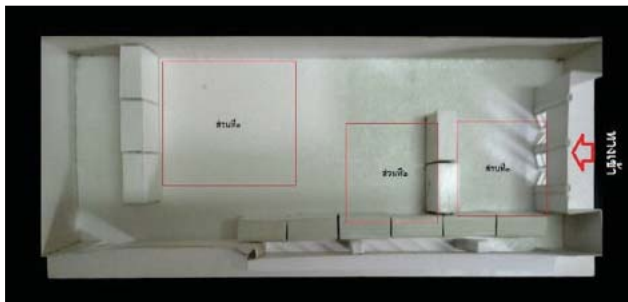
เทคนิคการตัดเย็บประกอบกันเป็นรูปทรงของเสื้อผ้าสตรีในรูปแบบศิลปะการจัดวาง (Installation Art) พร้อมใช้วิดีโออาร์ตร่วมกับการนำเสนอ ซึ่งผู้สร้างสรรค์ได้มีการศึกษาวิเคราะห์สถานที่ในการจัดวางผลงาน โดยมีความต้องการจัดวางผลงานภายในอาคารที่มีแสงสว่างน้อยค่อนข้างมืดและมีพื้นที่ใหญ่เพื่อเกิดพื้นที่ว่างในการจัดตั้งและแสดงผลงาน โดยมีขั้นตอน คือ

2.1 ผู้สร้างสรรค์จึงเลือกใช้ห้องนิทรรศการหมุนเวียน หอศิลป์และวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียง ภาคตะวันออกเฉียง มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี เพราะมีความเหมาะสม คือ มีพื้นที่ขนาดใหญ่และค่อนข้างมืด

ภาพที่ 1 ภาพห้องนิทรรศการหมุนเวียน หอศิลป์วัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียง

2.2 มีการวางแผนและกำหนดพื้นที่ในการนำเสนอผลงานในส่วนต่างๆ ของห้องจัดแสดงวางผลงานสร้างสรรค์ไว้เพื่อให้เกิดความสะดวกและเหมาะกับการนำเสนอ

ภาพที่ 2 ภาพการกำหนดพื้นที่ในการจัดวางและแสดงผลงานในส่วนต่างๆ

รูปแบบศิลปะการจัดวาง

โดยผู้สร้างสรรค์แบ่งพื้นที่เป็น 3 ส่วน ในการแสดงผลงานในรูปแบบศิลปะการจัดวาง

ส่วนพื้นที่ 1 ด้านหน้า เป็นส่วนที่ผู้สร้างสรรค์ต้องการนำเสนอข้อความที่เป็นเหตุของแนวความคิด (TEX ARTS) ที่ผู้สร้างสรรค์ต้องการนำเสนองานสร้างสรรค์ครั้งนี้ นั่นคือ จดหมายของ

คุณหญิงกิริติที่ส่งถึง นพพรและจดหมายของนพพรที่ส่งหาคุณหญิงกิริติ และส่วนสำคัญอีกส่วนคือ ข้อความที่ว่า “เป็นการจำเป็นมากที่ฉันจะต้องแต่งตัวอย่างสะสวยเพื่อรับรองมิตรที่รักของฉัน สุธาร จึงช่วยแต่งตัวให้พี่ แต่งอย่างดีที่สุดตามที่เธอทราบแล้วว่าพี่พอใจอย่างไร แต่งผมให้พี่ใหม่ และทา ริมฝีปากตามแบบของพี่ แล้วไปชนเสื้องามๆ ในตู้มาให้เลือกดู สุธาร จึงช่วยชุบความงามอีกครั้งหนึ่ง ก่อนที่พี่จะตาย”

ส่วนพื้นที่ 2 ตรงกลางพื้นที่ ส่วนที่เป็นเครื่องแต่งกายที่ผู้สร้างสรรค์จัดสร้างจากกระดาษ อัดผ้าขาว ซึ่งใช้สำหรับการรำอุยฉายกิริติ โดยส่วนนี้ผู้สร้างสรรค์ต้องการให้เห็นถึงส่วนชิ้นงาน เทคนิคของการสร้างสรรค์ผลงานเป็นหลัก

ส่วนพื้นที่ 3 ด้านท้ายของพื้นที่ ใช้สำหรับจัดแสดงวีดิโออาร์ตที่จัดการฉายภาพบนชุด กิโมโน ซึ่งเป็นสื่อคลุมใหญ่ของอุยฉายกิริติ

3. กระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน

ผู้สร้างสรรค์ผลงานศิลปะในวิทยานิพนธ์เรื่อง อุยฉายกิริติ : คุณหญิงกิริติ กับ ความงาม ครั้งสุดท้าย ผู้สร้างสรรค์ผลงาน โดยการนำเสนอผลงานศิลปะในรูปแบบด้วยเทคนิคการตัดเย็บ ประกอบกันเป็นรูปทรงของเสื้อผ้าสตรีและใช้เส้นลวดร้อยสานประกกันเป็นรูปทรงของเครื่องทรง ประดับตกแต่งประกอบชุดต่างๆ ในรูปแบบลักษณะศิลปะการจัดวาง พร้อมทั้งใช้วีดิโออาร์ตร่วม ด้วยกับการนำเสนอผลงานโดยส่วนสำคัญของการกระบวนการคือในส่วนของกำรรำอุยฉายซึ่งจะเป็น กระบวนการเล่าเรื่องสรุปของงานชิ้นนี้ โดยการรำอุยฉายครั้งนี้ จะประกอบไปด้วยเครื่องแต่งกาย จำนวน 2 ชุด คือ

เครื่องแต่งกายชุดที่ 1 ชุดเครื่องแต่งตัวของคุณหญิงกิริติช่วงป่วยหนัก เป็นชุดเสื้อผ้าที่ สวมใสในชั้นที่ 1 ประกอบด้วย เสื้อ ขฎาที่สวมใสบนศีรษะและเครื่องประดับต่างๆ ทั้งหมดจำนวน 7 ชิ้น ผู้สร้างสรรค์เลือกใช้ผ้าโทนสีน้ำตาลใช้เทคนิคการตัดเย็บและการรัดอัดขาว และใช้เส้นลวดถักร้อย ประสานกันเป็นรูปทรงของเครื่องประดับ

เครื่องแต่งกายชุดที่ 2 ส่วนการแต่งตัวและบทอุยฉาย ซึ่งเป็นช่วงที่หม่อมราชวงศ์กิริติ แต่งตัวเพื่อต้อนรับชายผู้เป็นที่รัก ซึ่งเป็นช่วงที่ 2 ช่วงแต่งตัวจากคนป่วยเป็นหม่อมราชวงศ์กิริติที่ งดงามอีกครั้ง ผู้สร้างสรรค์ได้เลือกที่จะใช้สีของเสื้อผ้าตามบทนวนิยาย ช่วงที่กล่าวถึงว่าหม่อมราช วงศ์กิริตินั้นแต่งตัวอย่างไร ดังนี้

แต่เมื่อภาพของข้าพเจ้าคลาดจากความจริงไปหมดภายในห้องนั้นเปล่งปลั่งไปด้วยแสง สว่างของยามเย็นเวลาประมาณ 5 โมง ซึ่งสาดเข้ามาทางหน้าต่างทุกบานซึ่งเปิดอำอกเต็มที หม่อมราชวงศ์กิริตินั่งอยู่บนที่นอน หลังพิงหมอนด้านหัวเตียง เหยียดเท้าไปตามส่วนยาวของเตียง มีผ้าขาวลวดลายศิลปะจีนสีเขียวคลุมกายท่อนล่าง สวมเสื้อสีเขียวเดียวกับลวดลายของผ้าคลุมนั้น และ ยังมีเสื้อคลุมกำมะหยี่สีดำสวมอยู่อีกชั้นหนึ่ง เป็นการปกป้องกำบังมิให้ข้าพเจ้าได้แลเห็นส่วนต่างๆ

แห่งร่างกาย ซึ่งชวนให้ลงความเห็นได้ว่า ร่างนั้นกำลังเคลื่อนเข้ามาอยู่ใกล้แดนมรณะเต็มที่แล้ว ทรงผมและดวงหน้าได้รับการตกแต่งอย่างประณีตบรรจง สามารถพรางความเหี่ยวแห้งทรุดโทรมอันแทบจะถึงซึ่งภินทนาการไว้ได้ในชั่วขณะที่ได้เหลือบดูไปแต่ผาดๆ รูปสามเหลี่ยมสีแดงสามรูปบนริมฝีปากงามคู่นั้น แทบจะทำให้ข้าพเจ้าหลงไปว่า หม่อมราชวงศ์กีรัตมิได้ประสบความปวยเจ็บแต่อย่างใดเลย จากบทดังกล่าว ผู้สร้างสรรคจึงหยิบสีเขียวซึ่งเป็นเสื้อตัวในมาใช้ในการสร้างชุด

ชุดเครื่องแต่งกายที่ 2 นั้นนอกจากจะมีชุดสีเขียวแล้วยังมีเสื้อคลุมด้านนอกอีกหนึ่งชิ้น ซึ่งเป็นช่วงที่คุณหญิงกีรัตแต่งตัวต้อนรับชายผู้เป็นที่รักใส่เสื้อสีดำอีกตัวเพื่ออำพรางรูปร่างที่ทรุดโทรม ผู้สร้างสรรคจึงนำวิธีสร้างผ้าในลักษณะเดิมแบบชุดแต่งกายสีเขียว โดยจะนำเอากระดาษสีขาวตัดเป็นรูปดอกไม้ และนำมาประกบกันกับผ้าสีขาวที่มีเนื้อบางโดยตัดเย็บให้เป็นชุดคลุมที่ใหญ่แพร์กระจายออกไป เป็นโทนสีขาวและทำสีช่วงด้านบนด้วยสีดำในส่วนบนของชุด

ภาพที่ 4 ภาพเครื่องแต่งกาย การแสดงคุณหญิงกีรัตช่วงป่วยหนัก และคุณหญิงกีรัตแต่งตัวชมความงาม

หลังจากกระบวนการด้านการทำชุดเสร็จสิ้น ผู้สร้างสรรคจึงเข้าสู่กระบวนการทำเพลง สำหรับการทำวีดีโออาร์ตในครั้งนี้โดยการใช้เครื่องดนตรีไทยในการนำเสนอ โดยกล่าวถึง 2 ส่วนในการแสดงโดยมีข้อกำหนดที่ว่า ในส่วนบทชมตลาด ผู้สร้างสรรคในข้อความจากตัวหนังสือยกประโยคที่คุณหญิงกีรัตกล่าวออกมา ผู้สร้างสรรคจึงเลือกที่ให้ท่วงขึ้นนี้ เป็นเสียงของผู้หญิง ส่วนบทอุยฉายเป็นบทเขียนใหม่ ผู้สร้างสรรคจึงใช้เสียงของผู้ชายเพื่อเป็นการแสดงมุมมองของผู้สร้างสรรคที่มีความรู้สึกต่อเหตุการณ์ครั้งนี้

หลังจากกระบวนการทางด้านดนตรีสำเร็จจึงนำเข้ามาสู่กระบวนการทางด้านทำรำตีบท ผู้สร้างสรรคมีความต้องการที่จะทำการจัดการทำรำ โดยที่ไม่มีความซับซ้อนของท่ารำมากนักเพื่อให้

ผู้ร่วมชมผลงานรับสารจากท่ารำโดยง่ายจึงกำหนดว่าท่ารำนั้นส่วนใหญ่จะออกมาจากท่าที่เกิดจากคำในบทนั้นๆ แต่ต้องการเน้นไปที่ท่ารำที่มีความพิเศษทางด้านความงามโดยเฉพาะบทชมตลาด ส่วนบทอุยฉายนั้นผู้สร้างสรรค์ก็อยากให้เพิ่มความพิเศษจากการรำในช่วงบทชมตลาด โดยเพิ่มการเคลื่อนไหวที่ดูไม่คล่องแคล่วนักดูคล้ายกับว่าเป็นหุ่นละครไทยที่ดูงดงาม

ช่วงการบันทึกการแสดงผู้สร้างสรรค์ได้เลือกใช้ห้องทดลองการแสดงโรงละครแบบ Experimental theatre ของคณะดนตรีและการแสดง มหาวิทยาลัยบูรพาในการบันทึกภาพ เพราะโรงละครนี้มีความมืดและขนาดที่พอเหมาะในการที่จะบันทึกภาพในครั้งนี้

ภาพที่ 5 ภาพกระบวนการถ่ายทำวีดีโอ

หลังจากกระบวนการถ่ายทำก็นำไปสู่กระบวนการตัดต่อให้ได้ตามกระบวนการที่วางไว้

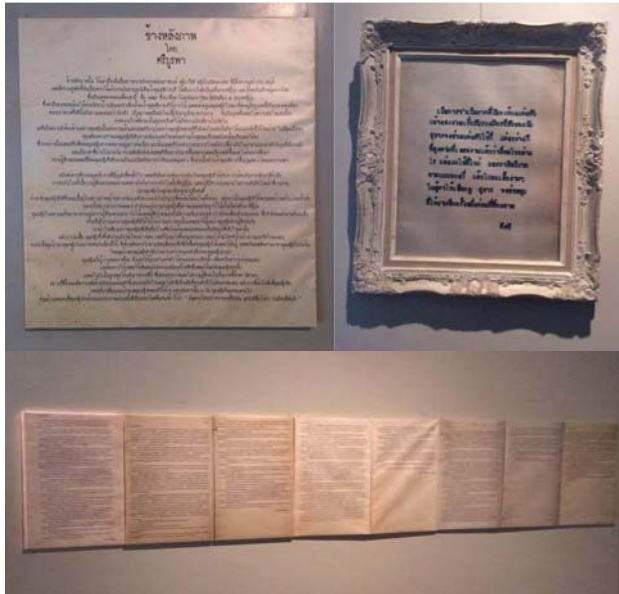

ภาพที่ 6 ภาพกระบวนการตัดต่อภาพทำวีดีโอ

หลังจากตัดต่อวีดีโอเสร็จก็เข้าสู่กระบวนการจัดแสดงผลงาน

ภาพที่ 7 ภาพกระบวนการจัดวางแสดงผลงานในพื้นที่ส่วนที่ 1

ภาพที่ 8 ภาพกระบวนการจัดวางแสดงผลงานในพื้นที่ส่วนที่ 2

ภาพที่ 9 ภาพกระบวนการจัดวางแสดงผลงานในพื้นที่ส่วนที่ 3

การวิเคราะห์ผลงาน

1. การวิเคราะห์แนวคิดในการสร้างสรรค์

ผลงานศิลปะนิพนธ์นิพนธ์ชุด ชูชญาเกียรติ : คุณหญิงกิริติกับความงามครั้งสุดท้าย ได้รับแรงบันดาลใจมาจากส่วนที่หายไปช่วงหนึ่งจากวรรณกรรมเรื่อง ช้างหลังภาพ ของผู้แต่งศรีบูรพา ผวนวกกับผู้สร้างสรรค์มีความชื่นชอบและหลงใหลความงามทางด้านนาฏศิลป์ของไทย จึงบังเกิดความคิดที่จะสร้างผลงานสร้างสรรค์ชุดนี้ ด้วยการเปลี่ยนภาพของเรื่องใหม่จากภาพตามหนังสือให้กลายเป็นงานในลักษณะละครแบบนาฏศิลป์ไทย โดยนำเสนอการแปรเปลี่ยนร่างกายของหญิงสาวที่กำลังป่วยและทรุดโทรมให้เกิดความงดงามในช่วงท้าย โดยการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายพร้อมเครื่องประดับตกแต่งที่มีความงดงามเพื่อปกปิดร่างกายที่ทรุดโทรมจากอาการป่วยและค่อยๆ สวมคลุมทับไปที่ละชั้นๆ ให้เกิดการเปลี่ยนแปลง การนำเสนอการแปรเปลี่ยนรูปร่างนั้นด้วยการบรรจงรำที่มีท่วงท่าที่ดูกรีดกรายและอ่อนช้อยในบทของชูชญา ซึ่งชูชญาเป็นทำร้ายของหญิงสาวที่มีความงดงามเพื่อดึงดูตเพศตรงข้าม นำเสนอด้วยรูปแบบของรูปทรงเสื้อผ้าสตรีที่งดงาม ในรูปแบบของศิลปะการจัดวางและใช้วีดีโออาร์ตร่วมนำเสนอในช่วงการรำชูชญาลงในผลงานนิพนธ์ชุดนี้

2. การวิเคราะห์กระบวนการสร้างสรรค์

ผลงานศิลปะการจัดวางชุดนี้ ได้ทำการจัดแบ่งพื้นที่นิทรรศการเป็น 3 พื้นที่ โดยพื้นที่ส่วนแรก ผลงานจัดอยู่บริเวณด้านหน้า เป็นงานศิลปะกับข้อความ บอกสิ่งที่ต้องการสื่อสารกับผู้ชม 3 ส่วน ส่วนแรกเป็นเรื่องย่อช้างหลังภาพ จุดหมายระหว่างคุณหญิงกิริติและนพพร และประโยคสำคัญในการนำพาผู้ชมให้เข้าถึงผลงานในพื้นที่ต่อไป

พื้นที่ส่วนที่สอง เป็นพื้นที่ของชุดเครื่องแต่งกายคุณหญิงกิริติที่ใช้สำหรับวีดีโออาร์ตที่จะทำการฉายในพื้นที่ส่วนที่ 3 เป็นพื้นที่ที่มีการจัดการกับแสงที่ไม่สว่างมากนัก แสงมุ่งเน้นไปที่เครื่องแต่งกายเพื่อให้ผู้ชมได้รับสารที่ผู้สร้างสรรค์สร้างขึ้นก็คือพื้นผิวของเครื่องแต่งกาย ซึ่งคือเสื้อผ้าที่ทำจากกระดาษที่ตัดเป็นดอกซากุระด้วยวิธีการแบบญี่ปุ่น เย็บซ้อนทับในผ้าขาวกับผ้าโปร่งแสง และมาติดต่อกันใหม่จนเกิดลวดลายที่ซับซ้อน ซ้ำไปมาบนผืนผ้า บอกความรู้สึกของคุณหญิงกิริติที่วุ่นวายสับสน ย้ำคิดซ้ำซ้อนไปมา เชกเช่นเดียวกับเครื่องประดับที่สร้างจากลวดที่สร้างด้วยวิธีการถักที่ทำให้เห็นเส้นลวดนั้นชัดเจนจนเป็นรูปทรง โดยส่วนที่เป็นผ้าจะแขวนเพื่อให้เห็นร่องรอยของพื้นผิวที่สร้างไว้ ส่วนรัดเกล้ายอด (เครื่องประดับส่วนศีรษะ) จะถูกแขวนด้วยเส้นเอ็นไนลอนขนาดเล็กให้รัดเกล้ายอดนั้นอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกับความสูงของมนุษย์ทั่วไป เพื่อให้ผู้ร่วมชมเข้ามามีส่วนร่วมที่จะกลายเป็นคุณหญิงกิริติโดยเข้ามายืนตรงด้านใต้นั้น ขณะเดียวกันก็มีการจัดการกับแสงเพื่อให้เกิดเงาบนพื้นห้องเพื่อสร้างให้เห็นถึงเส้นที่ซับซ้อนที่เกิดขึ้นจากเส้นลวดที่ชัดเจนจากตัวรัดเกล้ายอดนั้น อันรวมไปถึงเครื่องประดับที่จัดวางบนกล่องพลาสติกใสเพื่อให้เกิดเงาบนพื้นเช่นเดียวกัน

พื้นที่ส่วนสุดท้าย เป็นพื้นที่จัดฉายวีดีโออาร์ต อุบายเกียรติ เป็นส่วนที่มีการจัดแสงให้มีความมืด เพื่อใช้สำหรับฉายภาพเคลื่อนไหวนั้น โดยมีเครื่องกำเนิดภาพอยู่ด้านบนของห้องนิทรรศการ ฉายภาพมายังพื้นที่รับภาพ นั่นคือด้านหลังเสื้อคลุมกิโมโนขนาดใหญ่ของคุณหญิงกิริติที่แขวนทั้งชายของชุดให้มีบริเวณกว้าง ทำให้เกิดภาพการร่ายรำเคลื่อนไหวไปมาบนกิโมโนดังเป็นภาพอดีตที่เล่าย้อนไปในช่วงคุณหญิงกิริติยังมีชีวิตอยู่ในช่วงเวลานั้นเป็นเช่นไร โดยใช้เวลาบริเวณพื้นที่นั้นประมาณ 10 นาที จนจบการนำเสนอวีดีโออาร์ต

สรุปผลการสร้างสรรค์

ศิลปินในเรื่อง อุบายเกียรติ : คุณหญิงกิริติ กับ ความงามครั้งสุดท้าย ซึ่งมีแนวคิดมาจากส่วนช่วงท้ายของวรรณกรรม โดยผู้สร้างสรรค์เลือกช่วงประทับใจที่หายไปจากวรรณกรรม ตอนนั้นเป็นช่วงที่นพพรมาเยี่ยมคุณหญิงกิริติตอนป่วยหนักใกล้สิ้นลมหายใจ เมื่อเธอทราบเรื่องว่าชายที่ตนรักมารอเยี่ยมมออยู่นั้น เธอจึงกล่าวกับน้องสาวที่ชื่อสุธราว่า “เป็นการจำเป็นมากที่ฉันจะต้องแต่งตัวอย่างสะสวยเพื่อรับรองมิตรที่รักของฉัน สุธราจงช่วยแต่งตัวให้พี่” เธอหันไปพูดกับน้องสาวเธอ “แต่งอย่างดีที่สุดตามที่เธอทราบแล้วว่าพี่พอใจอย่างไร แต่งผมให้พี่ใหม่ และทาริมฝีปากตามแบบของพี่ แล้วไปชนเสื้องามๆ ในตู้มาให้เลือกดู สุธรา จงช่วยชุบความงามอีกครั้งหนึ่งก่อนที่พี่จะตาย” จากนั้นหม่อมราชวงศ์กิริติจึงแต่งตัวเพื่อให้นพพรพบว่าเธอยังงามเหมือนทุกครั้งที่เคยกัน ผู้สร้างสรรค์สะท้อนใจกับช่วงเวลานั้น และเกิดความสงสัยว่าคุณหญิงกิริติแต่งตัวอย่างไร เพราะเป็นช่วงเวลานั้น ศรีบูรพาเลือกจะเล่าในส่วนของนพพรที่นักรอคุณหญิงกิริติแต่งตัวอย่างกระวนกระวายใจ ความสงสัยใคร่รู้ในท้ายไปจึงเป็นแรงผลักดันในการสร้างงานในชุดนี้เพื่อต่อเติมส่วนที่ขาดหายไปจากจินตนาการของตน

จากความข้างต้น ผู้สร้างสรรค์จึงหยิบยกเรื่อง ข้างหลังภาพ มาสร้างสรรค้งานศิลปะการ
จัดวาง ชูขยายกิริติ : คุณหญิงกิริติกับความงามครั้งสุดท้าย ที่ประกอบด้วยวิธีการหลากหลายใน
การสร้างสรรค้งานผลงาน อันประกอบด้วยงานในส่วนทัศนศิลป์ ศิลปะการตัดเย็บเสื้อผ้า วิดีโอ
อาร์ต วรรณกรรม ศิลปะทางนาฏศิลป์ไทย ดนตรีไทย ซึ่งเป็นส่วนที่ผู้สร้างสรรค์มีความชำนาญมา
ผสมผสานรวมกันเป็นงานศิลปะชุดดังกล่าว

หลังจากได้แนวคิดแล้ว ผู้สร้างสรรค์จึงดำเนินการศึกษาข้อมูลว่าตัวชวงนั้นมันมีที่มาที่ไป
อย่างไรและวิเคราะห์นำไปสู่การสร้างสรรค้งานในรูปแบบของศิลปะการจัดวาง (Installation Art) โดย
มีการสร้างการรำชูขยายขึ้นใหม่เกิดขึ้นโดยบอกเล่าเหตุการณ์ 3 ช่วงเวลา คือ ช่วงป่วยหนักใกล้ตาย
ช่วงแต่งตัวตอนรับนพพรชายที่ตนรัก ช่วงสุดท้ายแต่งตัวสวยงามตอนรับนพพร

ผู้สร้างสรรค์เลือกการใช้เทคนิคต่างๆ ประกอบเข้าด้วยกันหลากหลายเทคนิค โดยเริ่ม
ต้นในสิ่งที่ถนัดมากที่สุดเป็นสิ่งแรกคือการออกแบบและตัดชุดเสื้อผ้ามาเป็นสิ่งแรกที่จะนำพาการ
สร้างสรรค้งานครั้งนี้และงานครั้งนี้จะมีการสร้างงานด้านวิดีโออาร์ตที่เกิดจากกระบวนการคิด
บางอย่างของงานชิ้นนี้

แนวคิดข้างต้นกับวิธีการที่จะนำเสนอในรูปแบบศิลปะการจัดวาง จึงกำหนดแนวทางของ
งานชิ้นนี้ว่าจะแบ่งส่วนการแสดงของงานนี้เป็น 3 พื้นที่ในการแสดงผลงาน

พื้นที่การแสดงที่ 1 เป็นส่วนข้อความสำคัญของผลงาน จดหมายของคุณหญิงกิริติกับ
นพพรและเรื่องย่อของเรื่องข้างหลังภาพ

พื้นที่การแสดงที่ 2 ส่วนของเครื่องแต่งกายที่เกิดขึ้นในกระบวนการของวิดีโออาร์ต

พื้นที่การแสดงที่ 3 ส่วนสุดท้ายส่วนของวิดีโออาร์ตซึ่งจะฉายทับบนเสื้อคลุมกิโมโนซึ่งเป็น
ส่วนหนึ่งของชุดเครื่องแต่งกายในวิดีโออาร์ต

บรรณานุกรม

- กรมศิลปากร.(2550).การศึกษาและการพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับการแต่งกายยืนเครื่องโขน-ละครจำ.กรุงเทพฯ : ศิลปากร
- กำจร สุณพงษ์ศรี. (2555). สุนทรียศาสตร์:หลักปรัชญาศิลปะ ทฤษฎีทัศนศิลป์ ศิลปะวิจารณ์. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กำจร สุณพงษ์ศรี. (2554). ศิลปะสมัยใหม่. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชลูด นิมเสมอ. (2531). องค์ประกอบของศิลปะ. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ซิลเวียมาร์ติน (2552). วิดีโออาร์ต . เชียงใหม่ : ไพนธ์อาร์ท
- ดาเนี่ยลมารีโซนา.(2552). คอนเซ็ปชวลอาร์ต . เชียงใหม่ : ไพนธ์อาร์ท
- ตรีศิลป์ บุญขจร. (2555). สายธารตรีศิลป์นิพนธ์:รวมบทความคัดสรรของรองศาสตราจารย์ ดร.ตรีศิลป์ บุญขจร. กรุงเทพฯ : สร้างสรรค์บุ๊คส์.
- วิมลศรี อุปรมย์.(2555). นาฏกรรมและการละคร.กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศรีบุรพา (กุหลาบ สายประดิษฐ์). (2554). ช่างหลังภาพ.กรุงเทพฯ. ดอกหญ้า.
- สุมิตร เทพวงษ์.(2547). อุยฉาย. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตนร์.
- อัสนีย์ ชูอรุณ (2554). ประวัติและแบบอย่างศิลปะ(ฉบับนักศึกษา). กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตนร์.
- อิงอร สุพันธ์ุณีช.(2554). ผู้หญิงกับสังคม:ภาพสะท้อนจากวรรณกรรม.กรุงเทพฯ โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- อิงอร สุพันธ์ุณีช.(2548). นวนิยายนิทัศน์. กรุงเทพฯ : แอคทิฟปริ้นท์
- Norio Yamanaka. (1986).The Book of Kimono.Japan: Kodansha International Ltd.
- Michael archer. (1994).Installation art. The United States of America: Smithsonian Institution Press.

